

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Leer je kind kalm, betrokken en aandachtig te worden - zonder medicijnen: ADHD onder controle.

Stanley I. Greenspan

Amsterdam: Nieuwezijds, 2010

168 pagina's

Stanley Greenspan, in 2010 overleden, was hoogle-raar psychiatrie (psychoanalyticus) en gespecialiseerd in kinderen met ontwikkelingsproblemen. Hij betoogde, onder meer in dit boek, dat ADHD- en ADD-problemen kunnen worden overwonnen door de problemen die ten grondslag liggen aan het aandachts-tekort, te onderkennen en te behandelen. Er zijn volgens hem grote verschillen tussen mensen in hoe de aandacht verstoord kan raken en er is ook niet een hersengebied dat daaraan ten grondslag kan liggen. Het is dus van belang om van iedere ADHD'er te achterhalen waarom hij zich niet kan concentreren en de behandeling daarop aan te passen.

Greenspan stelt dat er twee opvattingen over aandacht mogelijk zijn: volgens de ene is aandacht een eigenschap van het zenuwstelsel (en dan is het te begrijpen dat je Ritalin gebruikt), volgens de andere (zijn opvatting) is aandacht een aangeleerd proces dat uit meerdere onderdelen is samengesteld. Bijvoorbeeld: als een peuter moeder meeneemt naar de kast en de beer aanwijst waar hij mee wil spelen, of als een kind in de klas zijn vinger opsteekt, dan zijn dat vormen van 'dynamisch gebruik van de aandacht'. Dit is een opvatting over aandacht die ik nog nooit ben tegengekomen.

Verschillende thema's worden aan de orde gesteld: planning van motorisch gedrag, de rol van de emotionele interactie en het denken voor de aandacht, de eigenwaarde van kinderen, gezinspatronen en de rol van de fysieke omgeving. Gezien de omvang van het boek kan het niet anders dan dat alles kort wordt aangestipt. De wetenschappelijke onderbouwing en de praktische uitwerking schieten tekort. Voor mensen die van de medicinale behandeling van ADHD af willen is het misschien prettig om te lezen dat er een expert is die stelt dat het kan.

The handbook of psycholinguistics and cognitive processes. Perspectives in communication disorders.

J. Guendouzi, F. Loncke & M.J. Williams (red.)

Hove: Psychology Press, 2011

838 pagina's

De drie redacteuren zijn allen werkzaam op het gebied van communicatieproblemen en dat heeft

waarschijnlijk een rol gespeeld bij de selectie van onderwerpen en auteurs voor dit handboek: de klinische aspecten komen ruim aan bod. Het boek is opgedeeld in vier secties met in totaal 37 hoofdstukken. In het eerste deel komen theorieën en modellen aan de orde. De zestien hoofdstukken bestrijken een breed gebied: van linguïstiek via psycholinguïstiek tot veroudering, werkgeheugen en neurobiologie. Het tweede deel, negen hoofdstukken, richt zich op ontwikkelingsstoornissen: Specific Language Impairment, stotteren, meertaligheid en auditieve stoornissen. Het valt op dat dyslexie hier ontbreekt. De verworven stoornissen bij volwassenen worden in zes hoofdstukken in Deel 3 behandeld, met onderwerpen als apraxie, geheugen en taalstoornissen, semantische stoornissen en bilingualisme. Ook hier ontbreken aparte hoofdstukken over dyslexie en dysgrafie. Maar ook valt het op dat de afasie niet benaderd wordt vanuit het klassieke Wernicke-Lichtheim-model: geen aparte hoofdstukken voor de klassieke syndromen, maar een analyse via de hedendaagse psycholinguïstische bril: semantiek, syntax en fonologie en de meer overkoepelende communicatie of pragmatiek. Het vierde deel, zes hoofdstukken, is gewijd aan modaliteiten, die in een doorsnee-psycholinguïstiek-inleiding niet snel aan de orde komen, zoals de gebarentaal, de pragmatiek, de taalkenmerken bij autisme. Achterop de kaft prijst Pim Levelt het boek aan, niet alleen voor hen die zich bezighouden met taalstoornissen, maar ook voor psycholinguïsten die zich realiseren hoe waardevol de studie van taalstoornissen is voor de psycholinguïstische theorieën. Ik sluit me graag bij zijn oordeel aan.

Concise encyclopedia of brain and language.

Harry Whitaker (red.)

Amsterdam: Elsevier, 2010

577 pagina's

De stromingen binnen de neurowetenschappen zijn in het algemeen multidisciplinair; zowel biologische als medische, psychologische, en in het onderhavige geval linguïstische aspecten komen samen in verklaringen van verschijnselen. De encyclopedie van hersenen en taal is samengesteld door de meest relevante hoofdstukken van eerdere encyclopedieën en handboeken te verzamelen en op onderwerp geordend, van *agnosia* tot *written language impairments*, samen te voegen. Hoewel er al hoofdstukken eerder waren verschenen is het allemaal van recente datum, vooral uit de periode 2006-2009. Whitaker,